

Bakaiku

Aurkibidea

Udalerria: Bakaiku

Sarrera

Sakana eskualdeko Burunda haranean kokatzen den udalerria da Bakaiku. Gipuzkoako Ataun herriarekin egiten du muga Iparraldean, ekialdean Etxarri Aranzekin, mendebaldean Iturmendirekin eta hegoaldean, berriz, Urbasako mendilerroarekin.

- **Biztanleak:** 336
- **Euskaldunak:** %50,59

Ahotsak.eus-eko datu orokorrak

- Hizlariak: **2**
- Zintak: **2**
- Pasarteak: **2**

- Transkribatutakoak: **1**
- Audioak: **2**
- Bideoak: **0**

Proiektuak

- Koldo Artola: Ziorditik Uztarrozeraino
- Solstizioen inguruko ospakizunak Nafarroako zenbait hizkeratan emanak

Hizlariak

Pio Anso Urriza (1929)

Bakaikun jaioa 1929an. Gurasoak ere biak bakaikuarrak.

Juan Lopez de Zubiria Galarza (1905)

Bakaikun jaioa 1905ean. Gurasoak ere bertakoak zituen.

Pasarteak gaika

Herri honetan landu eta transkribatu diren pasarteak, gaika antolatuta.

1. Baserria

1.1. Han eta hemen lanean ibilia

- **Hizlaria(k)**: Lopez de Zubiria Galarza, Juan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artola Kortajarena, Koldo
- **Erref**: BAK-001/001
- **Iraupena**: 0:07:00. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:07:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai
- **Gaia(k)**:
Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
Lanbideak » Etxeginak
Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- **Laburpena**: Eraikuntzan lan egin izan du. Han eta hemen ibili izan dela lanean kontatzen du: Madrilen, Avilan, Palentzian... Iratiko basoetan ere lanean ibilia da.

Transkripzioa

- Eta orduan, hemen bertan jaio zinen, ezta?
 - Bai, ta azi ta gäiyo? fuera ibiliz, e? yo ka- e, kanpuen asko ibil neiz; erriy untan? arrui, eta aita ta ama ta danak emenguek, emengo zea.
 - Eta hemendik kanpora, non ibili zara?
 - Ön! Madrilen sei urte... obra batien.
 - Konstrukzioan ibili zara?
 - Bai, kostruziyuen; Avilan, zui batien iru urte, Avilan. Palenzien? urte bat... azukarera bat iten; Terulen? ferrokarril berri bat it(t)en, ta, beste bi urte? Irätiko mendiyen, aituko zinduen, Iratiko mendiya. Iratiko mendi(y)än?...

aizkurekin paguek-eta botatzen.

- Non, Orbaizeta inguru horretan edo?

- Eh! goraxo! Orbaizeta baindo; an, an, bai, an... an. Orbaizeta(a) faten gindan lebizko... erriya gertuena; bueno! bestä bat nekan gertuxo baia, ez zan ur gutako ondo eiten: Otsagabia!... aituko zindun Otsagabia ere, t'on ibili biaiz, in tzaz kontuan, öltzan ibili nitzan ni, gaztia nitzala, gero, zartu aur(re)ti.

- Hango euskara bai diferentea, e? adituko zenuen orduan, e?

- Bai, baia, bai-bai, beia... nee denboan, kasi eztakiyin, e?

- Nola?

- Ni ibil nitzan garäy artan? auskeraz gutxik zekiy(e)in, gutxik!... bai.

- Baina aditu zenuen pixkat, e?

- Bai, bai, bai, bai, bai...

- Eta hala nola guk esaten dugun 'hau, hori, hura', haiek 'kau, kori, kura'...

- Bai, beste... beste zea bat ematen dei, bai-bai.

- Eta Madrilen, sei urte konstrukzioan?

- Bai.

- Zer egiten? etxeak?

- Ez! etxeik ez, lasa esain dezut: ferrokarril bat berriya, emetik? agregatu? Alsasua; eta... bi... bi estaziyo, etxe ortaa? ta jefendako estaziya ta, dana konpletu iten! dana.

- Sei urte, e?

- Säi urte.

- Eta bizi non? etxetan edo barrakoitan edo non eduki zintuzten?

- Pa-, parte bat barrakonetan, eta... Palentzien-Teruelären? an e... barretan; t'Irätiko mendien? ee, beh! zean, txabolan... makilak jarri oi-, uiriakoa bekela? ta iyoztorra botatz(e) an... ta goizien gosaitako babak.

- Babak gosaritarako, e?

- Bai, bazkaitako babak...

- Eta afaritarako?

- Afaitako babak. Ta oiati moitu goizeko bostetan, basora fateko? eta, nai dena deseionatu? ogi-kozkor bat; nai bauk juan da nai bau(k) utzi.

Desiatien noiz etorko a gosaiye, ta babak, olaxe! bab andi bätzuk...

- Baina egunero gauza bera ere...

- Gauza bera... bai, sei-zazpi ilabete an, tzean, primaderatik udaizkena, bai.

- Babak indarra ematen omen du...

- Bai, e... ematen dau subre...

- Ematen diete ere idiei, apustueta...

- (Alaba Lourdes:) Ellos también les daban, e? a lo que dicen.

- ¿Qué?

- (Alaba:) Que vosotros también les dabais habas, no? a los bueyes...

- Sí, sí, habas.

- Indarra ematen omen du, e?

- ¿Habas? en un cajón grande hecho a propósito, echar allá el saco entero, po-po-po-po-po... pon? y remojar; antes que dar? remojaö; hoy pa mañana, mañana pa pasaö, remojaö. Zebadero pa ellos.

- Eta Avilan zer aritu zinen egiten?

- Avilan? esan dut: zuiya, sei urtekues ta, o iru urte.

- Ah, zubi? zubia?

- Zuiya, puente, un puente, zuiya.

- Eta Teruelen?

- Terueleren ferrokarrila; emengo jende asko, e? ta, ni ibil nitzan tunel, nai tokatu tzeidan tunelëan itea... oso kontentu!

- Eta gazterik joan zinen? gazte zinela?

- Menditi, Iratiko mendietaa asi nitzan ni juten? amabost urtekën pintxe... pintxe, pintxe.

- (Alaba:) Pero no fuiste con once años a trabajar, aita?... amaika urtin?
- Ez, amabost urte, amabost... amabost urte; beh! betetzeko o beteik?
amabost urte.
- Pintxe, laguntzeko, ezta?
- It(t)urriti ur ekarri, ta barrenguen daune zeintzen ibili, ta aitan ere bai ta,
ayir (?) barrakoian, ta olako gauzak. Geo... enkargatubendako
mandatuonen bat bazekan errie fan-da o tabako ekarri o... ta olako
lanetan.
- Aitarekin joan zinen?
- Ez! best atekën, emengo bateki(n)... jun nitzan.
- Eta gero jada esan dituzun leku horietara guzietara, ezta?
- Bai, bai, geo leku guzik be, ta gainea, ore... asko utzen dezkitut, esan be:
nagusia? ona, gipuzkuanua, Urnietakuä, nagusia; oso nagusi onradua!...
Geo ibil nitzanien e... Madrilen ibili nitzenien, e? säi urte an da bestien iru
ta, orduen? zer ba, Urnietakua, esan dotena, nagosi: Bartolome Lasarte...
bai.
- Eta herrira etorri zineneko bazenituen 30 urte, ez?
- Ez, baia erria etortzen nitzan e... tzean, fiestatan-dä etortzen nitzän;
aurten ezpanitzan etortzen? datorren urtien, ta, ta bestela, aurten da gioz
ez fan nitzan? Gaubonetan, etorri, etorritzen nitzan.
- Noizean behin eskapada bat, e?
- Bai, bai... bai, irabazten nen diru pixka bät biddaltzen non... d'ola!

Transkripziorik gabeko pasarteak

Ondorengo pasarteak gaika landuta eta kodifikatuta daude, baina oraindik transkribatu gabe.

1. "Maiatza", Bakaikun, San Juan bezperan (BAK-002/001)

Festetan herrian ipintzen den arbolaren inguruko azalpenak: noiz bota eta noiz ipintzen den, nola deitzen zaion, nola altxatzen den...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-05-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com